

Universitat Autònoma de Barcelona

Facultat de Dret

Programa

de

Dret Mercantil II

(Pla d'estudis de 1985)

Prof. Dr. Ignacio Arroyo Martínez,
catedràtic i coordinador de l'Àrea de Dret Mercantil

Curs 1994-95

DRET MARÍTIM

Lliçó 1. El dret marítim: concepte i evolució

I. Introducció. L'estat de la qüestió. La dada tècnica i la naturalesa de les normes. Delimitació de l'objecte; el dret especial. El caràcter històric del concepte.

II. L'experiència del dret comparat. La perspectiva processal del dret anglès i del dret nord-americà: el dret d'almirallat; despreocupació conceptual i jurisdiccional especial. La idea del particularisme en el dret francès. El dret de la navegació en la doctrina italiana; límits d'oportunitat i vigència.

III. Els nous fets. La revisió de la uniformitat internacional; el canvi en l'elaboració de les fonts normatives. Crítica de les institucions més representatives. El progrés de la tecnologia; incidència en la noció del vaixell. El naixent dret marítim; les noves bases d'ordenació internacional; del dret marítim en temps de guerra a la III Convenció sobre Dret Marítim; del principi de llibertat de navegació a la consideració de la mar com a patrimoni de la humanitat.

IV. Consideracions finals.

Lliçó 2. Organismes relacionats amb el tràfic marítim

I. Antecedents. Concepte, caràcters i classificació. Organismes no vigents.

II. Les organitzacions internacionals governamentals. L'Organització Marítima Internacional. La Comissió Marítima Conjunta de l'OIT. El Comitè de Transport Marítim de la UNCTAD. La UNCITRAL. La INMARSAT. L'Organització Hidrogràfica Internacional. Altres organismes relacionats parcialment amb el tràfic marítim. Els organismes previstos en la III Convenció de les Nacions Unides sobre Dret Marítim: a) l'Autoritat Internacional dels Fons Marins; b) el Tribunal Internacional de la Mar.

III. Les organitzacions internacionals no governamentals. El Comitè Marítim Internacional. La Conferència Marítima Internacional i del Bàltic. Altres organismes internacionals no governamentals.

IV. Els organismes nacionals. L'Associació Espanyola de Dret Marítim. L'associació de Naviliers Espanyols. L'Associació Espanyola de Liquidadors d'Avaries. El Consell Espanyol d'Usuaris del Transport Marítim. Altres organitzacions.

Lliçó 3. L'actualitat dels drets històrics de pesca davant del dret de la Comunitat Econòmica Europea i del dret marítim

I. Plantejament.

II. Fonts aplicables. El Conveni europeu de pesca, signat a Londres el 9 de març de 1964; el reconeixement del dret de pesca; la llibertat d'accés i de delimitació de la zona; vigència i promulgació; duració i procediment d'arbitratge. L'Acord general de pesca entre França i Espanya de 1967; qualificació com a tractat; el dret recíproc de pesca a les sis i a les dotze milles; caràcter permanent; vigència i solució arbitral de controvèrsies. L'Acord marc entre Espanya i la Comunitat Econòmica Europea de 1980; al mal anomenat dret de pesca: a) l'accés condicionat; b) el caràcter unilateral; c) la facultat reglada: l'habitualitat com a límit i com a factor de ponderació en la determinació de les condicions de pesca; d) l'extensió geogràfica: les zones reservades; e) les mesures de control, i f) la vigència. El III Conveni de les Nacions Unides sobre Dret Marítim; la supressió dels drets històrics i l'establiment en la zona econòmica exclusiva; les facultats de l'estat riberenc: unilateralitat i dret subsidiari; el dret de pesca i d'excedents; la utilització racional dels recursos vius. Continuació: el valor jurídic del conveni; el conveni davant les fonts del dret internacional; les manifestacions del dret codificat: principis, obligacions negatives i contingut de drets.

III. La col·lisió de normes i el problema de la vigència. L'estat de la qüestió. Exposició crítica de la tesi derogatòria del dret de pesca: a) l'efecte de substitució: l'art. 30.4/a del Conveni de Viena; b) la declaració final annexa, interpretació literal, sistemàtica, l'efecte útil; consideracions sobre l'existència de la declaració i l'àmbit material de l'acord; c) la *desuetudo*, i d) la doctrina dels actes propis. La doctrina del Tribunal de les Comunitats Econòmiques Europees: l'efecte de substitució. La posició favorable a la vigència i a l'aplicació del dret de pesca en el Conveni de Londres i en l'Acord amb França de 1967 davant el dret comunitari: a) l'art. 30.4/a del Conveni de Viena; b) l'art. 234 del Tractat de Roma.

IV. L'acord de pesca entre el govern d'Espanya i la CEE davant la Constitució espanyola de 1978; la possible inconstitucionalitat. Tractats que exigeixen l'autorització parlamentària; supòsits contemplats en el articles 94 i 96 de la Constitució; la declaració d'inconstitucionalitat; dret intern i dret internacional. L'abast de la inobservança dels art. 94 i 96 de la Constitució.

V. Mesures legals a l'empara dels drets històrics en l'ordre internacional i en el dret intern: el dret de pesca o el dret a la indemnització. El dret de pesca en la perspectiva internacional; legitimació activa; mitjans de protecció. El dret a la indemnització; la responsabilitat civil patrimonial de l'Estat per la lesió dels drets històrics; els fonaments del dret positiu; viabilitat de l'acció: a) la responsabilitat patrimonial; b) la responsabilitat directa; c) la responsabilitat objectiva, i c) la responsabilitat del Govern com a Administració pública.

VI. Conclusions.

Lliçó 4. La distribució del risc en el dret marítim

I. Introducció. L'estat de la qüestió.

II. La distribució del risc entre el vaixell i la càrrega. L'entitat econòmica dels danys durant el transport. Atribució del risc d'acord amb el coneixement de la càrrega. L'àmbit d'aplicació de les Regles de l'Haia; incidència en la configuració del risc. El transport d'animals vius. El transport sobre coberta. L'àmbit especial del Conveni. La posició de les parts en les Regles de l'Haia; la situació privilegiada del portador marítim. El problema de la incertesa creada per les Regles; repercussió en el cost del transport. Continuació: les clàusules ambigües. La càrrega de la prova. La innavegabilitat del vaixell. El terme portador. Les clàusules d'exoneració o *liberty clauses*. Els problemes d'assegurança i la reducció dels costos addicionals en el transport. Continuació: la reducció dels costos addicionals en el transport. La responsabilitat per culpa i la responsabilitat objectiva. Anàlisi comparativa entre carregadors i naviliers espanyols. La divisió de riscos en el contracte de noliejament. Perspectives per a una reglamentació imperativa del noliejament. Noliejament i transport. L'assignació de responsabilitat segons les pòlisses de noliejament. La pèrdua de la càrrega. El carregament i el vaixell davant d'una avaria greu.

III. El repartiment de riscos entre naviliers. Nous criteris en matèria d'abordatge. Continuació: l'assegurança de bucs i el cobriment de les responsabilitats d'abordatge.

IV. Els danys a tercers. Les víctimes de la contaminació i els danys a instal·lacions portuàries

Lliçó 5. Convenis internacionals i dret intern. Referència especial a la limitació de responsabilitat per abordatge

I. Introducció. Plantejament.

II. La responsabilitat per abordatge en el dret espanyol; fonts aplicables. La responsabilitat en l'abordatge segons el Codi de Comerç; consideració general. L'abordatge unilateral. L'abordatge per culpa comuna. L'abordatge fortuït. L'abordatge dubtós. El contingut de l'obligació d'indemnització.

III. La limitació de la responsabilitat del navilier en el dret intern. Plantejament general; la dualitat de sistemes. La limitació de la responsabilitat en el Codi de Comerç. La limitació de la responsabilitat en el Conveni de 1957.

IV. L'àmbit d'aplicació material dels convenis internacionals davant de supòsits nacionals. El valor del Conveni internacional de 1957 en l'ordenament jurídic espanyol; el problema de les reserves; la vigència del Conveni. L'àmbit d'aplicació espacial; els convenis internacionals davant del problema de la

unificació; unificació i uniformitat: classes o graus d'unificació. Criteris de classificació segons el caràcter de l'àmbit d'aplicació. a) El criteri directe d'exclusió. b) El criteri indirecte d'exclusió. c) El criteri d'aplicació per via de llei uniforme. d) El criteri neutre. Els principis generals d'interpretació de tractats. El Conveni de Viena sobre el dret dels tractats de 1969. L'àmbit d'aplicació del Conveni de 1957 davant les regles d'interpretació del Conveni de Viena; les raons de la no-exclusió dels supòsits nacionals; el preàmbul i els articles 1 i 5 del Conveni. La no-inclusió dels supòsits nacionals.

V. L'abast màxim de la responsabilitat derivada de l'abordatge segons el Codi de Comerç.

Lliçó 6. La responsabilitat quinzenal del constructor de vaixells o l'absurd d'un raonament jurídic correcte

I. Introducció. Plantejament del problema. Inviabilitat dels arguments legals contraris a la responsabilitat quinzenal del constructor: art. 952 del Codi de comerç i 1490 del Codi civil.

II. Naturalesa jurídica. L'estat de la qüestió en la jurisprudència: caràcter heterogeni i abast limitat. Exposició i crítica de la jurisprudència fiscal: supòsits de compra-venda i de contracte mixt. La doctrina legal del Tribunal Suprem. El contracte de construcció de vaixells amb subministrament de materials pel poderdant és un arrendament d'obra (STS 18 de febrer de 1982). La posició de la doctrina científica. Continuació: modalitats de construcció: a) construcció per economia; b) construcció per empresa. Construcció del vaixell amb materials del poderdant. Construcció amb materials de la drassana; construcció i aportació de materials. L'absència d'una disciplina especial: la doble remissió.

III. Conclusió.

Lliçó 7. La relació entre pòlissa de noliejament i coneixement de càrrega: la clàusula d'incorporació

I. Introducció. Plantejament; noliejament i transport; la *incorporating clause*. La finalitat de la incorporació. Els avantatges i els inconvenients de la clàusula d'incorporació.

II. La relació entre pòlissa de noliejament i coneixement de càrrega davant la doctrina dels títols-valors. El coneixement de la càrrega com a títol-valor; el caràcter de la declaració continguda en el coneixement; el problema de la causalitat. Naturalesa constitutiva i part de la relació originària. La circulació del títol-valor; la novació. Causalitat i superposició de contractes en la pràctica del tràfic marítim. El principi de la literalitat: la limitació mitjançant la remissió. La relativitat dels contractes en el *Common Law*.

III. Supòsits concrets d'incorporació. Límits a la validesa de la clàusula: requisits de forma i requisits de fons; la

interpretació de la jurisprudència. La responsabilitat per danys a la càrrega segons la pòlissa o segons el coneixement. La clàusula d'arbitratge. Qüestions sobre la reducció i l'ampliació del terme d'iniciació de l'arbitratge; prescripció i caducitat. La clàusula arbitral i el dret positiu espanyol; l'execució del laude.

Lliçó 8. El transport marítim internacional i la jurisdicció estrangera (la reforma necessària d'un criteri de jurisprudència)

I. Plantejament.

II. La doctrina legal del Tribunal Suprem i el criteri seguit per l'Audiència Provincial de Barcelona.

III. Consideracions en favor de la validesa de la clàusula de submissió a tribunals estrangers. La interpretació doctrinal de l'article 51 LEC. El principi de l'autonomia de la voluntat en relació amb la clàusula de submissió. El caràcter dispositiu de la clàusula de jurisdicció. La posició favorable a l'arbitratge internacional en el dret intern.

IV. Conclusions.

Lliçó 9. Ressenya i comentaris de jurisprudència

I. Introducció.

II. Naturalesa jurídica del vaixell. El vaixell com a bé moble.

III. El contracte de construcció i de reparació del vaixell. Aspectes fiscals. La incidència de la vaga en el contracte de reparació del vaixell. Contractes de construcció i de compra-venda del vaixell: diferències. La naturalesa jurídica del contracte de construcció del vaixell; prescripció de l'acció de responsabilitat.

IV. El transport marítim. Caducitat o prescripció de l'acció de danys. La responsabilitat del portador per ventilació insuficient: la innavegabilitat del vaixell. La clàusula de jurisdicció estrangera. Continuació: la clàusula de jurisdicció en favor de tribunals nacionals. El dret aplicable: a) la desviació de ruta. Continuació: el dret aplicable: b) l'aplicació del Codi de comerç a un transport internacional amb clàusula de remissió. Continuació: el dret aplicable: c) la remissió a usos estrangers. El danys a la mercaderia: reserves. Continuació: els danys a la mercaderia: la protesta del capità i la reserva del consignatari. Operacions de descàrrega: a) la distinció del contracte de transport i de càrrega i de descàrrega; b) la importació de despeses en la descàrrega. La venda fob i la transmissió de riscos. El consignatari: a) despeses incorregudes en la descàrrega; b) l'àmbit de facultat: obligacions pel transport; c) facultat del consignatari. El capità: relació laboral i acomiadament lliure. La naturalesa del noliejament per viatges consecutius. Distinció entre noliejament

i arrendament. L'abast de la posada a disposició. Classes de compensació. El concepte de carregament.

V. ????

VI. Accidents marítims. Naufragi: la responsabilitat civil de l'Administració de l'estat. Abordatge. Auxili i salvament marítim: remuneració en el salvament marítim. El contracte de remolcament: concepte i diferència amb el salvament.

VII. L'assegurança marítima. L'acció subrogatòria i l'acció de recobriment; la responsabilitat en el transport. La legitimació en la coassegurança. La pòlissa flotant: obligacions del receptor i assegurat. El cobriment de riscos; danys del transport i danys de l'assegurança. La pòlissa flotant: obligacions de l'assegurador i de l'assegat.

VIII. L'arbitratge marítim. Els primers actes del Tribunal Suprem en favor de l'arbitratge internacional. La denegació de l'execució de laudes estrangers. L'execució de laudes estrangers.

Lliçó 10. Les fonts del coneixement del dret marítim espanyol. Valoració i ressenya bibliogràfica

I. Introducció. Aportacions de la doctrina espanyola al coneixement del dret marítim.

II. Ressenya bibliogràfica. Criteris de sistematització. Tractats, manuals, cursos i obres de caràcter general. Revistes i publicacions periòdiques. Monografies, articles i comentaris. a) Obres legislatives. b) Jurisprudència. c) Bibliografia. d) Temes generals, organismes i conferències marítimes. e) La mar; reglamentació administrativa; el dret marítim internacional. f) El concepte, la història i les fonts del dret marítim. g) El navilier i els col·laboradors del tràfic marítim; el capità i els agents marítimes. h) Contractes d'explotació del vaixell i vendes marítimes. i) Els accidents marítimes: abordatge, avaries, auxilis i salvament; la contaminació. j) Qüestions personals i arbitratge marítim.

INSTRUMENTS JURÍDICS DEL TRÀFIC MERCANTIL

Lliçó 11. El contracte mercantil en general

I. Les obligacions mercantils; generalitats; la unificació del dret d'obligacions. El règim especial de les obligacions mercantils; la productivitat dels interessos. Les especialitats quant al temps de compliment. La solidaritat. La prescripció de les obligacions mercantils.

II. Els contractes mercantils. Contractes civils i mercantils. La categoria dels contractes d'empresa. Les especialitats més notables dels contractes mercantils. La forma, la prova i la

interpretació en els contractes mercantils.

III. La contractació mercantil moderna. El desenvolupament de noves figures contractuals. La crisi de l'autonomia de la voluntat; els contractes d'adhesió.

Lliçó 12. El contracte de compra-venda

I. El contracte de compra-venda mercantil; antecedents i evolució; gènesi de les principals especialitats mercantils. La unificació internacional de les normes reguladores de la compra-venda. La compra-venda mercantil en el nostre dret; estudis de les notes que en defineixen el caràcter mercantil.

II. Els elements de contracte. El consentiment; particularitats més notables; la clàusula "llevat confirmació". La venda amb reserva d'aprovació i la venda d'assaig i de prova; la venda sobre mostres. L'objecte. El preu. Les particularitats pel que fa a la determinació.

III. El contingut del contracte; obligacions fonamentals. L'obligació de lliurament i de sanejament. El pagament del preu i el deure de rebre'n la cosa. La transferència del risc, significat i principis reguladors. L'extinció del contracte.

IV. El conveni de Viena sobre compra-venda internacional de mercaderies.

Lliçó 13. Compra-vendes especials i contractes afins a la compra-venda

I. Compra-vendes especials. La compra-venda en botiga o en magatzem. La compra-venda en fira i en mercat. La compra-venda realitzada fora de l'establiment mercantil. Les vendes de plaça a plaça. La venda exclusiva.

II. La venda a terminis; finançament. La disciplina legal. La forma de contracte. La protecció del comprador. Les garanties en favor del venedor i les empreses de finançament. El registre de vendes a terminis.

III. El contracte estimatori; naturalesa jurídica. L'atribució del poder de disposició; preu; termini; restitució de la cosa; risc.

IV. El contracte de subministrament; concepte i naturalesa jurídica; el contingut del contracte; extinció. El contracte de permuta mercantil.

V. La transferència de crèdits.

Lliçó 14. Els contractes bursatils

I. L'organització del mercat de valors; distinció entre mercat primari i mercats secundaris de valors; les operacions dels mercats secundaris oficials de valors. La Comissió Nacional del Mercat de Valors.

II. Les borses de valors. Les societats i les agències de valors.

III. La contractació bursàtil; del contracte bursàtil en general. Classes d'operacions. La comissió bursàtil.

Lliçó 15. Els contractes bursàtils

I. La compra-venda bursàtil. Formació i documentació del contracte. El contingut del contracte; obligació de lliurament i de sanejament; la transmissió de la propietat i dels riscos en la contractació bursàtil. L'incompliment del contracte.

II. Les operacions al comptat; concepte i regulació. Les operacions a termini; concepte i classes. Les operacions en ferm. El contracte de doble. Les operacions condicionals.

III. Les ofertes públiques d'adquisició de valors.

IV. El servei de compensació i de liquidació de valors.

V. Els mercats de futurs i d'opcions.

Lliçó 16. Els contractes de col·laboració

I. El contracte de comissió; concepte i distinció d'altres figures. El contingut del contracte. Supòsits especials; la comissió de compra o de venda; la comissió de garantia; la comissió de transport. L'extinció del contracte.

II. El contracte de mediació; concepte i naturalesa jurídica; contingut; extinció.

III. El contracte d'agència; concepte i distinció d'altres figures; efectes; extinció del contracte.

IV. El contracte de concessió comercial; concepte; funció econòmica i caràcters; naturalesa jurídica; contingut del contracte.

V. El contracte de franquícia.

Lliçó 17. Els contractes de col·laboració i d'obra

I. Introducció. Els contractes d'assistència tècnica; concepte i modalitats; particularitats del règim jurídic.

II. La col·laboració financera. El contracte de *leasing*;

concepte i funció econòmica. Naturalesa jurídica i caràcters. El contingut del contracte. Els contractes de *factoring*.

III. Els contracte d'obra per empresa; consideració general; referència a les manifestacions més importants.

IV. Els contractes publicitaris. Els contractes editorials. Els contractes cinematogràfics.

Lliçó 18. Els contractes de dipòsit, de préstec i de fiança

I. El contracte de dipòsit mercantil; concepte i caràcters; classes de dipòsits. El dipòsit regular; obligacions dels contractants; la responsabilitat de dipositari. El dipòsit irregular. Els dipòsits especials. Els dipòsits en magatzems generals; el dipòsit separat; el dipòsit col·lectiu. El contracte d'hostalatge.

II. El contracte de préstec mercantil; concepte i caràcters; contingut del contracte; obligació de restitució; pagament d'interessos. Els préstecs especials. Els préstec amb garantia d'efectes o de valors públics. El préstec amb garantia de mercaderies representades per títols de tradició. Altres préstecs especials.

III. La fiança mercantil. Les particularitats pel que fa al contingut i l'extinció.

Lliçó 19. El contracte de compte corrent

I. El contracte de compte corrent; noció general i distinció d'altres figures. Naturalesa jurídica. L'objecte del contracte; la remesa.

II. Els efectes del contracte. L'anomenat "pas de propietat" de la remesa. La compensació; posicions doctrinals; exclusió de la novació com a efecte propi del contracte. Els interessos dels crèdits.

III. El tancament del compte. L'aprovació del saldo; naturalesa i efectes. L'extinció del contracte.

Lliçó 20. Els contractes bancaris

I. El doble aspecte del dret bancari; l'ordenació del crèdit i la banca. El sistema bancari espanyol. Les entitats oficials de crèdit. La banca privada. Les caixes d'estalvis. Les entitats d'estalvi i de capitalització. Les entitats de finançament o societats financeres.

II. El dret contractual bancari; l'activitat bancària i els contractes bancaris; característiques d'aquests contractes. Classificació dels contractes bancaris. Fonts normatives dels contractes bancaris.

III. La instrumentalització de les operacions bancàries en compte corrent; naturalesa jurídica i caràcters del compte corrent bancari. El funcionament del compte.

Lliçó 21. Els contractes bancaris

I. L'obertura de crèdit ordinària; concepte, caràcters i naturalesa jurídica; contingut; extinció del contracte.

II. L'obertura de crèdit impròpia; concepte i classes. El crèdit documentat; el crèdit revocable; el crèdit irrevocable; la responsabilitat dels bancs en el crèdit documentat.

III. El préstec bancari; concepte i modalitats.

IV. El descompte; concepte, caràcters i funció econòmica; els efectes; el descompte de lletres documentades; l'extinció del contracte. El redescompte.

Lliçó 22. Els contractes bancaris

I. Els dipòsits bancaris. Classificació. Els dipòsits d'ús: el dipòsit a la vista; el dipòsit a termini; l'extinció del contracte.

II. Els dipòsits de custòdia; concepte i classes. Els dipòsits tancats; els dipòsits oberts. El servei de caixes de seguretat.

III. Les operacions de mediació. La mediació en els pagaments; especial consideració de la transferència bancària. La mediació en l'emissió de valors mobiliaris.

Lliçó 23. Els contracte de transport

I. El contracte de transport; consideracions generals. Les fonts del dret de transports. El transport i les institucions administratives. El concepte i el caràcter mercantil del contracte de transport. Classes de transports.

II. Elements personals. El portador i comissionista de transports; la pluralitat de portadors; el transport combinat. El carregador. El destinatari.

III. Elements reals i formals del contracte de transport; les coses objecte de transport; el preu.

Lliçó 24. El contracte de transport

I. Els títols de tradició i el contracte de transport. La carta de port; funció probatòria.

II. El contingut del contracte. El lliurament de les mercaderies al portador. El transport de les mercaderies; el dret de disposició del carregador. L'arribada de les mercaderies a la destinació; el privilegi del portador.

III. La responsabilitat del portador; principi general i desenvolupament; la limitació de la responsabilitat; la regulació convencional.

IV. El transport de persones.

Lliçó 25. El contracte d'assegurança

I. Aspectes variis del dret d'assegurança. Les assegurances privades i les assegurances socials. El dret de l'assegurança privada; tractament jurídic. L'evolució històrica del dret de l'assegurança.

II. Les fonts del dret de l'assegurança; condicions generals del contracte.

III. La disciplina de l'exercici de l'activitat asseguradora. La forma jurídica de les entitats asseguradores; el control administratiu.

Lliçó 26. El contracte d'assegurança

I. El contracte d'assegurança; concepte i caràcters. Classificació.

II. Elements personals del contracte. L'assegurador. Els col·laboradors de l'empresari d'assegurances. L'agent d'assegurances. L'assegurat; assegurances per compte d'altri i de qui correspongui.

III. Elements formals; la pòlissa; contingut i circulació; la pòlissa flotant i d'abonament. Elements reals; l'interès i el risc; la prima.

Lliçó 27. El contracte d'assegurança

I. L'assegurança contra danys; generalitats. L'interès assegurat; el valor de l'interès com a límit de la indemnització. La relació entre el valor de l'interès i la suma assegurada: l'assegurança plena, la sobreassegurança i la infraassegurança. L'assegurança múltiple, l'assegurança doble i la coassegurança. El risc en l'assegurança contra danys.

II. El contingut del contracte; obligacions del prenedor. Obligacions de l'assegurador: el pagament de la indemnització. La rescissió del contracte.

III. Les assegurances contra danys en particular. Les

assegurances contra incendis. L'assegurança contra robatori. Les assegurances agrícoles. Les assegurances de transport. L'assegurança de crèdit. L'assegurança de responsabilitat civil. L'assegurança obligatòria d'automòbils.

Lliçó 28. El contracte d'assegurança

I. L'assegurança de persones; generalitats. L'assegurança de vida; concepte; criteris de classificació.

II. Elements personals; l'assegurança sobre la vida d'un tercer; el beneficiari. L'interès i el risc en l'assegurança de vida. Particularitats de la pòlissa.

III. El contingut del contracte; obligacions dels contractants; el rescat i la reducció de la pòlissa; acompte sobre la pòlissa i pignoració. L'assegurança d'accidents.

IV. La reassegurança; concepte i naturalesa jurídica; classes de reassegurances; estructura i contingut del contracte.

EL TÍTOL-VALOR

Lliçó 29. Els títols-valor

I. Introducció; la circulació dels drets i el títol-valor. Terminologia.

II. El concepte de títol-valor; formació progressiva del concepte; definició. Caracterització dels títols-valor; la incorporació del dret al títol i la funció legitimadora; la literalitat i l'autonomia. Títols-valor impropis.

III. L'obligació incorporada a un títol-valor; naturalesa i fonament de l'obligació documental. L'aspecte jurídic real del títol-valor.

IV. Classificació dels títols-valor.

Lliçó 30. Els títols-valor

I. Els títols nominatius; concepte i terminologia. L'exercici del dret. La transmissió del títol. Els títols necessàriament nominatius.

II. Els títols a l'ordre; règim jurídic. La lliurança de l'ordre. El val o pagaré a l'ordre.

III. Els títols al portador; concepte i classes. Règim jurídic. La irreivindicabilitat del títol; la defensa del propietari desposseït del títol. La força executiva del títol al portador.

IV. Els títols de tradició; concepte i caràcters. La circulació, la legitimació i l'exercici del dret.

Lliçó 31. La lletra de canvi

I. Introducció. Formació històrica de la lletra de canvi. Concepte i caràcters. Funció econòmica.

II. Els sistemes canviaris; el sistema francès; el sistema alemany; el sistema anglo-americà; el sistema espanyol. La unificació internacional del dret canviari.

III. La creació de la lletra. La declaració canviària; capacitat canviària. La representació de la lletra. La forma de la lletra; la lletra incompleta i la lletra en blanc; clàusules potestatives. Falsedat i falsificació de la lletra. Duplicats i còpies de la lletra.

Lliçó 32. La provisió de fons

I. La provisió de fons; generalitats. La provisió de fons en el nostre dret. L'obligació de proveir de fons el lliurador. Classes de provisió; posicions doctrinals i crítica.

II. Les "funcions" de la provisió. La cessió de la provisió. La manca de provisió; la lletra de favor.

Lliçó 33. L'acceptació de la lletra

I. L'acceptació de la lletra; concepte i caràcters. La presentació de la lletra a l'acceptació. La forma de l'acceptació. El problema de l'obligació de l'acceptació.

Lliçó 34. La circulació de la lletra

I. La circulació de la lletra; formes de circulació diverses. L'endossament; concepte i classes.

II. L'endossament ple; concepte i naturalesa jurídica; requisits formals: l'endossament complet i l'endossament en blanc; efectes de l'endossament ple. Endossaments limitats. Endossaments especials. La transmissió *ope legis* de la lletra.

III. La cessió ordinària de la lletra.

Lliçó 35. L'aval

I. L'aval com a garantia de canvi específica; gènesi i evolució. Concepte i naturalesa jurídica. Caràcters de l'aval en el nostre dret.

II. Elements personals; formes d'aval; l'aval en document separat.

III. Classes d'aval; l'aval general i l'aval limitat. Efectes de

l'aval.

Lliçó 36. El pagament de la lletra

I. El pagament de la lletra; classes de pagament. El pagament ordinari; presentació de la lletra al pagament; el lloc de presentació. El pagament anticipat. El pagament parcial. La legitimació i la identitat del portador. Efectes del pagament.

II. La manca de pagament; conseqüències. El protest per manca de pagament; conceptes i funcions del protest. La dispensa del protest i les clàusules "sense despesa". Els protests voluntaris. Requisits legals del protest. La notificació del protest al lliurat. El pagament posterior al protest. Efectes del protest.

Lliçó 37. El pagament de la lletra

I. El pagament extraordinari de la lletra. El pagament en via de regrés.; el concepte del regrés; pressupòsits legals. L'exercici del regrés; modes d'exercici; la lletra de ressaca. Efectes del pagament en via de regrés. El pagament per intervenció.

II. Accions ***** el pagament de la lletra; l'acció canviària directa; l'acció canviària de regrés; l'acció causal; accions derivades de la lletra perjudicada. Les excepcions canviàries. La prescripció i la decadència de la lletra.

Lliçó 38. El xec

I. El xec; antecedents històrics. Concepte i caràcters; funció econòmica; analogies i deferències amb la lletra de canvi. La unificació internacional de la regulació del xec.

II. Pressupòsits substancials per a l'emissió regular del xec. Requisits formals; el xec incomplet i el xec en blanc. Les relacions derivades del xec. La circulació del xec.

III. El pagament del xec. El pagament ordinari; la manca de pagament i el protest del xec. El pagament extraordinari; el regrés per manca de pagament. Accions que corresponen al tenidor del xec no satisfet. Els xecs especials.

LA SUSPENSIÓ DE PAGAMENTS I LA FALLIDA

Lliçó 39. La suspensió de pagaments

I. Els procediments reguladors de la insolvència; antecedents històrics i evolució legislativa.

II. La suspensió de pagaments; concepte; crítica del sistema legal. Els pressupòsits de la suspensió de pagaments. Efectes de la declaració de suspensió de pagaments. Els òrgans de la suspensió de pagaments.

III. La solució de la suspensió de pagaments; consideració general. El conveni: tramitació i impugnació; l'aprovació judicial; l'incompliment del conveni pel deutor.

IV. L'administració judicial d'empreses embargades.

Lliçó 40. La fallida

I. La fallida; concepte econòmic i jurídic. L'aspecte formal i material del dret de fallides; el dret concursal com a dret especial.

II. Els pressupòsits de la fallida. La qualitat d'empresari mercantil en el deutor; excepcions. El sobreseïment en el pagament de les obligacions. La declaració judicial de la fallida.

III. Els òrgans de la fallida. El jutge i el comissari de la fallida. Els òrgans d'administració i de representació; el dipositari; els síndics. La junta de creditors.

IV. Classes de fallida; generalitats; la fallida fortuïta; la fallida culpable; la fallida fraudulenta.

Lliçó 41. Els efectes de la declaració de fallida

I. Els efectes de la declaració de fallida; consideració general. Els efectes sobre el deutor; els efectes personals; els efectes relatius a la seva situació patrimonial; els efectes registrables i de publicitat.

II. Els efectes sobre els creditors; introducció. La massa de creditors; naturalesa, estructura i efectes de constitució.

III. Els efectes de la fallida sobre els creditors. Les modificacions dels crèdits en particular. Les modificacions en el règim dels contractes bilaterals pendents d'execució.

Lliçó 42. La massa de béns de la fallida

I. La massa de la fallida; concepte. La delimitació de la massa. La reintegració de la massa; diferents sistemes de reintegració. El sistema espanyol; la retroacció absoluta i les accions d'impugnació.

II. La reducció de la massa; el principi de separació dels béns; desenvolupament en el nostre dret. La separació de béns per creditors amb garantia real. Els deutes de la massa.

Lliçó 43. Les operacions de la fallida

I. Les operacions de la fallida; operacions preparatòries. Les operacions de liquidació; la liquidació de l'actiu; la rescissió del conveni. La rehabilitació del fallit.

Lliçó 44. La fallida de les societats mercantils

I. La fallida de les societats mercantils. La capacitat de la societat per a fer fallida; supòsits dubtosos. La declaració de fallida; particularitats; efectes.

II. La fallida d'una societat col·lectiva o comanditària. La fallida d'una societat anònima. El conveni de la fallida de societats; el conveni en la fallida de les societats personalistes; el conveni en la fallida de la societat anònima.

III. La suspensió de pagaments i la fallida de les companyies de ferrocarril i d'altres obres públiques.

Bibliografia

ARROYO, I. (ed.). *Código de Comercio y legislación mercantil*. Madrid: Editorial Tecnos, 1994. 10a edició.

BROSETA PONS, M. *Manual de Derecho Mercantil*. Madrid: Editorial Tecnos, 1991. 9a edició.

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G.J. (coord.). *Derecho Mercantil*. Vol. I. Barcelona: Ed. Ariel, 1992. 2a edició.

GARRIGUES, J. *Curso de Derecho Mercantil*. Vol. I. Madrid: 1975. 7a edició a cura d'A. Bercovitz.

SÁNCHEZ CALERO, F. *Instituciones de Derecho Mercantil*. Madrid: Edersa, 1992. 16a edició.

URIA, R. *Derecho mercantil*. Madrid: Marcial Pons, 1993. 20a edició.

VICENT CHULIÀ, F. *Compendio crítico de Derecho Mercantil*. T.I. Vol. 1 i 2. Barcelona: Llibreria Bosch, 1991. 3a edició.